

nu foreligge, og som man maa sætte mod alle dem, som man har for en meget lang Tid, skal kunne bevise, at at der ikke skulde være Frygt for Tab i Fremtiden. Det vil være meget afhængigt af Omstændigheder, som det er vanskeligt at forudsæe, og navnlig af, hvorvidt Fabrikken vil blive ved at gaae frem i den Retning, hvori den tilsyneladende har virket i de sidste Aar. Jeg maa altsaa vedblivende holde paa, at Lovforslaget antages saaledes, som det er kommet fra det andet Thing.

Kierkegaard: Jeg er ikke aldeles ubekjendt med, hvad nyligen en meget æret Taler særdeles har villet gjøre mig opmærksom paa; ja, jeg kan muligviis af mit lille Bekjendtskab med slige Debatter endda forege Antallet af de Grunde, som han har anført for, at Fabrikker bedst og rigtigst drives af private Folk, med endeel flere lignende Grunde. Men det forandrer slet ikke den Betragtningssmaaades Rigtighed, som jeg har stræbt at gjøre gjældende, og som gaaer ud paa, at der rimeligviis endnu skal søges i denne Verden efter et Princip i deslige Forhold, — i alt Fald finder man det ikke hver Dag og ved enhver Leilighed —, som ikke, naar man ubetinget kaster sig i Armene derpaa og gaaer derefter, uden at tage noget Hensyn til Nogetsomhelst af det historiske Givne, til øieblikkelige Forhold, til stedbilige Tilstande o. s. v., nu og da fører til Daarskab og Forkeerthed. De ubetingede Principer skulde vel overhovedet ikke synes berettigede til at være saa særdeles yndede af Nogen i en Tid som den nærværende, der har saa saare Mæget mod de ubetingede Regjeringer: ubetingede Principer ere jo netop noget Lignende. —

— Hvad fremdeles det angaaer, at den samme meget ærede Rigsdagsmand meente, at jeg havde tillagt de Enkelte, der maatte ville stemme anderledes end jeg i denne Sag, Hævnsfølelse som Motiv, da er det naturligviis en fuldstændig Misforstaaelse. Jeg har sagt, hvad jeg skal tillade mig at gjen tage og fremdeles at vedstaae, at det kan næppe, som Menneskenaturen er, være anderledes, end at, naar det i lang Tid har været indseet og bemærket i større eller mindre Kredse, at et galt Prin-

cip er blevet fulgt, og naar paa Grund deraf disse Kredse have lidt Udskilligt, saa en vis Hævnsfølelse gjør sig gjældende i slige Kredse og derfra, som ved en stor og magtig Strøm og Bølgebevægelse giver mangfoldige Menneskers Tankegang en saadan Retning, at de paa Grund deraf stemme, som om denne eller hin Ting havde fornærmet dem, som om denne i sig selv udfyldige Ting var Marsag i deres ved den foranledigede Lidelse. Maa jeg tage et ellers maaskee sjerntliggende Exempel, men som noget berører, hvad jeg just kjender af Sagn fra Jylland i forrige Aarhundrede. Jeg tvivler ikke om, at Bønderne paa de jydske Heder, som dengang uden Tvivl bleve meget bebyrdede med, hvad der blev dem paalagt for at understøtte Hedernes Opdyrking og Bebyggelse, at de efter en Række af Aar, efterat de havde sukket og klaget, men desuagtet maattet blive ved dermed, mangen Gang i Hjertet have reageret imod, og hvis de havde havt Magten, stærkt vilde have reageret imod selve dette i og for sig ganske udfyldige Foretagende, selve Hedernes Opdyrking og Bebyggelse. — En anden æret Taler har meent, at jeg havde sagt, at Porcellainsfabriken gav intet Tab nu og vilde heller intet give i Fremtiden. Det Sidste har jeg ikke sagt, men jeg har yttret, at der er ingen Grund tilstede til at mene, at, naar man lader den bestaae nu, medens den for Diebliffet intet Tab foranlediger, og fremdeles i en kort Arrække, der da skulde være mere Udfigt til, at den i sin Tid skal opløses med Tab, eller i alt Fald med større Tab end det, som der ogsaa er Udfigt til, om den opløses i det nærværende Diebliff.

Taug: Idet jeg forøvrigt vil henholde mig til den 1ste Landsþingsmand for 3die Kreds (Kierkegaard) og den 1ste Landsþingsmand for 9de Kreds (Dahl), vil jeg tillade mig, efter hvad der er blevet yttret, at henselede Opmærksomheden paa, at der er stor Forskiel paa Skjønhed og Mode. Skulde Nogen være tvivlsom i denne Henseende, saa vil jeg bede dem betragte Kunstene, Skjønheden gjenem de græske og romerske Former, som ligge